

REGULATORNA TELA

1. Regulatorno telo za elektronske medije

1.1. Savet REM-a je u junu usvojio izveštaje o ispunjavanju programskih i zakonskih obaveza RTS-a i RTV-a za period od 1. januara do 12. avgusta 2014. godine, odnosno za period u kome je važio stari Zakon o radiodifuziji. Naime, Zakon o elektronskim medijima i Zakon o javnim medijskim servisima uveli su brojne nove obaveze za javne servise, kao i nove kvote koje će morati da ispune (npr. kvote evropske produkcije i kvote nezavisne evropske produkcije), te je REM ispravno procenio da je sa danom početka primene novog pravnog okvira bilo neophodno i napraviti presek u izveštavanju o ispunjenosti obaveza. Izveštaji sadrže obilje statističkih podataka, više nego ikada ranije, između ostalog i zato što po prvi put obuhvataju i programe radija, ali se i dalje zadržavaju na kvantitativnoj i ne ulaze u kvalitativnu analizu. Ono što se na prvi pogled može primetiti jeste smanjen udeo repriznog programa na RTS1, tako da premijere sada čine većinu ukupnog emisionog vremena (oko 55%), dok je na RTS2 obrnuto, pa je udeo premijera u ukupnom emisionom vremenu pao ispod 37%. Obaveze koje se tiču kvota programa na srpskom jeziku i programa sopstvene produkcije su ispoštovane, ali to nije slučaj sa obavezom vezanom za kvotu nezavisne produkcije. Na RTS1 u potpunosti su izostale emisije namenjene nacionalnim manjinama. Donekle slični trendovi vidljivi su i na RTV. Tamo je udeo repriza viši od udela premijera na oba programa. Obaveze koje se tiču kvota programa na srpskom jeziku, jezicima nacionalnih manjina i programa sopstvene produkcije su ispoštovane. Udeo programa nezavisnih produkcija na RTV je još niži nego na RTS. Žanrovski, na oba javna servisa dominira informativni program.

1.2. Istovremeno sa usvajanjem izveštaja o ispunjavanju programskih i zakonskih obaveza RTS-a i RTV-a za period od 1. januara do 12. avgusta 2014. godine, Savet REM-a usvojio je izveštaj i o ispunjavanju programskih i zakonskih obaveza nacionalnih komercijalnih emitera. Osnovni zaključak je da je raznovrsnih programskih sadržaja sve manje, da se dominacija zabavnih i informativnih sadržaja na svim komercijalnim televizijama nastavlja. Manje je i rijaliti sadržaja, dok je učešće filmskog i serijskog programa strane produkcije povećano. Naučno-obrazovni i kulturno-umetnički programi zastupljeni su i dalje u zanemarljivim procentima ili se uopšte ne emituju na komercijalnim televizijama. U odnosu na obavezne programske kvote, primećuje se da je TV Prva prvi put za poslednje tri godine ispunila kvotu programa originalno proizvedenog na srpskom jeziku, dok Happy kids TV nije ispunila kvotu obavezne sopstvene produkcije. REM je nadležnim sudovima prijavio 1876 slučajeva koje smatra povredama propisa

o oglašavanju na TV Pink, 919 na TV Prva, 581 na TV B92, 349 na Happy TV i 53 na Happy kids TV. U izveštaju se ne navodi u koliko slučajeva su sudovi našli da prekršaji ili privredni prestupi zaista postoje.

1.3. Savet REM-a je u junu razmatrao pitanje kulturno-informativnih centara, javnih ustanova kojima je ranije izdavao dozvole za emitovanje shodno Zakonu o radiodifuziji, a koji pored medijskih obavljaju i druge delatnosti, prevashodno iz oblasti kulture. Savet je našao da ove javne entitete Zakon o privatizaciji ne prepoznaje kao subjekte privatizacije, te da se kod njih transformacija vlasništva ne može sprovesti. Pored toga, Savet je naveo da novi Zakon o javnim preduzećima nije ovim emiterima omogućio da promene svoju pravnu formu, te da im je na taj način posredno onemogućena privatizacija. Savet je zato doneo odluku kojom je dao saglasnost da takvi imaoći dozvola nastave sa emitovanjem programa i posle 1. jula 2015. godine do donošenja odluka po Javnom konkursu za frekvencije koje trenutno koriste, a koji će biti raspisan pošto se steknu zakonski uslovi.

Član 142. Zakona o javnom informisanju i medijima propisuje obaveznu privatizaciju izdavača koga je neposredno ili posredno osnovala Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, kao i izdavača koga je neposredno ili posredno osnovala ustanova, preduzeće i drugo pravno lice koje je u celini ili pretežnim delom u javnoj svojini ili koje se u celini ili pretežnim delom finansira iz javnih prihoda. Ovi izdavači privatizuju se u skladu sa propisima kojima se uređuju uslovi i postupak promene vlasništva društvenog i javnog kapitala i imovine. Član 2. tačka 4) Zakona o privatizaciji navodi da su subjekti privatizacije preduzeća, privredna društva, i druga pravna lica u kojima se vrši promena vlasništva, uključujući i javna preduzeća za koja je pokrenuta inicijativa za privatizaciju. Budući da Zakon o privatizaciji sadrži formulaciju „druga pravna lica”, nije najjasnije kako je REM došao do tumačenja da se kulturno-informativni centri izuzimaju iz postupka privatizacije. Čak i da Zakon o privatizaciji ne sadrži ovakvu formulaciju, Zakon o javnom informisanju i medijima, kao *lex specialis*, ne ostavlja prostor za bilo kakav različit tretman kulturno-informativnih centara, a na krovni Zakon o privatizaciji upućuje samo u pogledu načina privatizacije. Ako model za privatizaciju kulturno-informativnih centara, koji su zapravo ustanove u onom delu u kome se bave medijskom delatnošću, ne postoji, onda bi mediji koje oni izdaju morali biti brisani iz Registra, dok bi sami kulturno-informativni centri ostali samo kulturni centri, bez informativne ili medijske delatnosti. Koliko god bila legitimna briga za očuvanje informisanja u pojedinim lokalnim, a posebno nacionalno-mešovitim sredinama, odluka kojom je REM dao saglasnost da kulturno-informativni centri koji su imaoći dozvola nastave sa emitovanjem programa i posle 1. jula 2015. godine do donošenja odluke po Javnom konkursu za frekvencije koje trenutno koriste, a koji će biti raspisan pošto se steknu zakonski uslovi, samo odlaže rešavanje jednog problema, a kreira brojne nove. Recimo, za kulturno-informativne centre neće važiti obaveza da dve trećine članova

njihovih organa upravljanja čine nezavisni članovi. Takođe, nije jasno kako će se ovi mediji finansirati a da to ne bude u suprotnosti sa duhom i slovom Zakona o javnom informisanju i medijima.

DRŽAVNI ORGANI

2. Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja odobrilo je do 20. juna socijalne programe za 281 novinara i medijskog radnika iz 13 medija koji su u procesu privatizacije. Na osnovu podnetih zahteva medija doneta su rešenja o odobravanju sredstava za „Dnevnik – Promet” DOO Novi Sad, „Dnevnik – Štamparija” DOO Novi Sad, „Dnevnik – Novine i časopisi” DOO Novi Sad, JP „RTV Kragujevac”, JP „Radio Leskovac”, JP „RTV Trstenik”, JP „Radio televizija Indija, JP „Radio televizija Kruševac”, AD „Dnevnik” Novi Sad, JP „Radio Požarevac”, JP TV „Smederevo”, JP „Radio televizija Vranje” i JPI „Novi Pazar”. Zahteve za odobravanje socijalnih programa za zaposlene Ministarstvu je do sada podnelo 17 medija. „Još su podneta četiri zahteva, od kojih samo jedan zahtev ima kompletnu dokumentaciju. Ostala tri nisu kompletna i podnosioci zahteva su obavешteni koju vrstu dopune treba da dostave, kako bi isti mogli biti predmet razmatranja”, rečeno je u Ministarstvu za rad.

Medijski zakoni propustili su da se pozabave socijalnom komponentom privatizacije, pa se na rešavanje problema viška zaposlenih, otpremnine i postupak za njihovu realizaciju i isplatu primenjuju zakoni koji uređuju rad i socijalna pitanja. U svakom slučaju, neophodna je saradnja ministarstva nadležnog za medije, ministarstva nadležnog za rad i Agencije za privatizaciju, kako bi se uvažile specifičnosti privatizacije medija i kako bi zaposleni i rukovodstva ovih izdavača znali na šta imaju pravo i kako to svoje pravo mogu da ostvare. Činjenica da je do 20. juna zahteve za odobravanje socijalnih programa za zaposlene podnelo daleko manje medija nego što ih se privatizuje, gotovo izvesno ne znači da preostali mediji nemaju višak zaposlenih. Naprotiv, po svemu sudeći radi se o neprihvatljivoj sporosti i neodgovornosti nadležnih za pripremu dokumentacije, za šta bi neko morao da odgovara.